25/03/2019

Ο υιός του Κολοκοτρώνη που δολοφονήθηκε άνανδρα

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης δεν είναι τυχαία η κορυφαία μορφή της επανάστασης του 1821. Ήταν ένας άνθρωπος, που παρά την ορφάνια και τη φτώχια μέσα στην οποία μεγάλωσε, είχε κληρονομήσει την επαναστατική παράδοση των προγόνων του.

Από το Χρυσοβιτσιώτη πρόγονό του καπετάν Χρονά, που το 1687 έδιωξε τους Τούρκους από την Καρύταινα, τον προπάππο του Δήμο Μπότσικα που αντιστάθηκε στους Τούρκους το 1715 στον παλιόπυργο του Δάρα, τον κλεφταρματωλό παππού του Γιάννη Κολοκοτρώνη που σκότωσαν οι Τούρκοι, μέχρι τον πατέρα του τον Κωσταντή, που πολέμησε στα Ορλωφικά το 1770 και τσάκισε το 1779 στα Τρίκορφα τους Αλβανούς.

Ο Γέρος ήξερε καλά τη σημασία της γενεαλογικής διαδοχής στην οικογένεια των Κολοκοτρωναίων. Ήξερε δηλαδή πόσο σημαντικό ήταν να κληροδοτήσει ο ίδιος

συνεχιστές αυτής της αγωνιστικής παράδοσης. Γιαυτό παντρεύτηκε το έτος 1790 τη συγκεκριμένη γυναίκα, την Αικατερίνη Καρούζου, κόρη ενός προεστού από το Λεοντάρι που τον είχαν σκοτώσει οι Τούρκοι.

Με την Αικατερίνη Καρούζου απέκτησε το 1798 τον πρωτότοκο Πάνο, στη συνέχεια δύο κόρες, την Ελένη και τη Γιωργίτσα, καθώς και άλλους δύο γιούς, το Γιάννη (Γενναίο) και τον Κολλίνο. Σταθμός στη ζωή του Κολοκοτρώνη υπήρξε η φυγή του στη Ζάκυνθο το 1806. Εκεί σταδιοδρόμησε επί δέκα χρόνια στους τρεις στρατούς που κατείχαν διαδοχικά τη Ζάκυνθο, δηλαδή το Ρωσικό, το Γαλλικό και τον Αγγλικό, όπου ήρθε σε επαφή με εξέχουσες στρατιωτικές, πολιτικές και πνευματικές προσωπικότητες της εποχής. Απέκτησε έτσι τη δυνατότητα να εξασφαλίσει στα παιδιά του τη μόρφωση που επιθυμούσε. Κατάφερε να στείλει τον Πάνο και τον Γενναίο στο φημισμένο διδάσκαλο της εποχής, τον Αντώνιο Μαρτελάο, που ήταν ο δάσκαλος και του Διονύσιου Σολωμού. Ο Γενναίος, λόγω του ορμητικού του χαρακτήρα, δεν ενδιαφέρθηκε να μορφωθεί.

Ο Πάνος όμως κατάφερε δίπλα στο μεγάλο δάσκαλο να ξεδιπλώσει όλες τις αρετές της εκλεπτυσμένης προσωπικότητάς του. Η μόρφωση του Πάνου συνεχίστηκε. Σύμφωνα με το Φωτάκο, ο Πάνος «εσπούδασεν εις την ακαδημίαν της Κερκύρας, εγνώριζεν εντελώς την παλαιάν γλώσσαν μας την Ελληνικήν, ήτο μαθηματικός άριστος, εγνώριζε προσέτι καλώς την Ιταλικήν γλώσσαν και ολίγον την Γαλλικήν, και εν ολίγοις ήτον ο δεύτερος του πολυμαθεστάτου Γεωργίου Σέκερη, διότι τότε η Πελοπόννησος δεν είχεν άλλους τοιούτους».

Σύμφωνα με το Θεόδωρο Ρηγόπουλο: «Ο Πάνος είχε σπουδάσει την Ελληνικήν και την Ιταλικήν εις Ζάκυνθον και εις το Λύκειον των Κορφών του Γκυλφόρδ, έχων συμμαθητήν του τον Τερτσέτην, είχε δε αρχές και της αγγλικής. Ο Πάνος είχε ωραίον ανάστημα και ήτο καλοκαμωμένος. Ήτο σύννους ως ο πατήρ του και προσηνής το είδος, αλλά δραστήριος και φρόνιμος, γενναίος και ελευθέριος. Είχε δε ιπποτισμόν ανάλογον της συναισθανομένης αξίας του και εφρόντιζε να αποκτά κατ’εκλογήν φίλους».

Αυτές οι δύο περιγραφές, μας ενημερώνουν για την εξαιρετική παιδεία και την ευγενική προσωπικότητα του Πάνου, αλλά μας δίνουν και μια πολύτιμη λεπτομέρεια: ο Πάνος ήταν απόφοιτος της περίφημης ακαδημίας της Κέρκυρας που είχε ιδρύσει ο λόρδος Γκύλφορντ. Πρόκειται για τον μεγάλο φιλλέληνα και οραματιστή πολιτικό Φρειδερίκο Νόρθ Γκύλφορντ, νεότερο γιο του πρωθυπουργού

της Αγγλίας Frederick North.

Ο Γκύλφορντ, με μεγάλες πολιτικές προσβάσεις και τεράστια περιουσία, ήταν εκπρόσωπος του λεγόμενου «βρετανικού διαφωτισμού» και εκτός από γιός του πρώην πρωθυπουργού της Αγγλίας, ήταν ο ίδιος μέλος του Βρετανικού Κοινοβουλίου, έχοντας διατελέσει και κυβερνήτης της Κεϋλάνης. Με την ακαδημία του στην Κέρκυρα, ο φιλέλληνας Γκύλφορντ φιλοδοξούσε να δημιουργήσει τη μελλοντική πνευματική και πολιτική ελίτ του Ελληνισμού. Έτσι προσέλκυσε μαθητές από όλα τα κοινωνικά στρώματα, παρέχοντας υποτροφίες. Ο Πάνος Κολοκοτρώνης, υπήρξε προσωπική επιλογή του Λόρδου Γκύλφορντ, κατόπιν υπόδειξης του Μαρτελάου.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι ο Πάνος Κολοκοτρώνης δεν φοίτησε απλώς σε ένα από τα πιο φημισμένα πανεπιστήμια της εποχής, αλλά ήταν μέλος μιας κοινότητας αποφοίτων με μεγάλες προσβάσεις στη διεθνή πολιτική και πνευματική σκηνή της εποχής, προοριζόμενος να διαδραματίσει ρόλο στις μελλοντικές εξελίξεις του Ελληνισμού. Ο Κολοκοτρώνης επέστρεψε από τη Ζάκυνθο στο Μοριά στις 6 Ιανουαρίου 1821.Λίγο αργότερα ήρθαν ο Πάνος και ο Γενναίος. Ο Γέρος, σύμφωνα με το σχέδιό του, μετέφερε τον αγώνα στην Αρκαδία για να χτυπήσει κατευθείαν την Τριπολιτσά που ήταν το κέντρο.

Ο Γέρος έδειξε από την αρχή τον ιδιαίτερο ρόλο που επεφύλασσε για τον Πάνο. Τον όρισε υπεύθυνο της στρατολογίας και της επιμελητείας της επαρχίας

Καρυταίνης, υπαγόμενο στην επαναστατική κυβέρνηση της Αρκαδίας, στην εφορία των Τρικόρφων, με πρόεδρο τον Κανέλλο Δελληγιάννη. Όταν έφτασε ο Υψηλάντης στο Ναύπλιο τον Ιούλιο του 1821, ο πατέρας του έσπευσε να τον υποδεχθεί, αλλά άφησε τον Πάνο στην ηγεσία του στρατεύματος στα Τρίκορφα. Στο διάστημα αυτό ο Πάνος διακρίθηκε για τη διοίκησή του, όταν τόλμησε και κατέβασε τους Έλληνες στον κάμπο όπου πολέμησαν με το φοβερό ιππικό των Τούρκων.

Μετά την άλωση της Τριπολιτσάς, κατόπιν απαίτησης των κατοίκων της, διορίστηκε πολιτάρχης της πόλης, δηλαδή στρατιωτικός και πολιτικός διοικητής της πόλης. Η άλωση της Τριπολιτσάς ήταν μια τεράστια προσωπική επιτυχία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, που τον ισχυροποίησε έναντι των άλλων καπεταναίων. Ακολούθησε η πτώση της Κορίνθου, του Άργους και του Ναυπλίου. Απέμενε να πέσει μόνο η Πάτρα. Η κυβέρνηση όμως που είχε προκύψει από την εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου φοβήθηκε ότι αν ο Κολοκοτρώνης έπαιρνε και την Πάτρα, τότε δεν θα μπορούσε να του αμφισβητήσει κανείς την Αρχηγία. Τον υπονόμευσαν λυσσαλέα και τον ανάγκασαν να λύσει την πολιορκία. Οι Ευρωπαϊκές Δυνάμεις πίστεψαν ότι οι επιτυχίες των Ελλήνων ήταν τυχαίες και ότι θα κατέρρεαν στην αντεπίθεση των Τούρκων.

Η αντεπίθεση των Τούρκων έγινε από δύο άξονες. Ο πρώτος άξονας από την Ήπειρο, όπου ο τουρκικός στρατός πολιόρκησε το Μεσολόγγι από στεριά και θάλασσα. Ο δεύτερος και ισχυρότερος άξονας της τουρκικής αντεπίθεσης ήταν από τη Μακεδονία, όπου ο φοβερός Δράμαλης Πασάς πέρασε με μια πανίσχυρη στρατιά 40.000 τούρκων στο Μοριά, έτοιμος να καταπνίξει την Επανάσταση. Όλοι έφυγαν έντρομοι και μόνο ο Κολοκοτρώνης στάθηκε να τον αντιμετωπίσει. ο Πάνος διατάχθηκε από τον πατέρα του να διεξάγει στρατιωτικές επιχειρήσεις στην ευρύτερη περιοχή της Αργολίδας, όπου με ορμητήριό του το κάστρο του Άργους, παρεμπόδιζε την επικοινωνία των Τούρκων μεταξύ Κορίνθου και Ναυπλίου.

Στις πολεμικές αυτές επιχειρήσεις ο Πάνος διακρίθηκε εκ νέου για τη γενναιότητά του, ενώ ανεδείχθη η σημασία που είχε ο αρραβώνας του με τη μικρότερη κόρη της Μπουμπουλίνας, την Ελένη Μπούμπουλη, αφού οι Σπετσιώτες ανεφοδίαζαν με τα πλοία τους το στράτευμα του Πάνου από τους Μύλους. Στις 26 Ιουλίου 1822, ο Γέρος με τους γιούς του, το Νικηταρά, τον Υψηλάντη και ελάχιστους άλλους, τσάκισαν το Δράμαλη στα Δερβενάκια. Ο Μοριάς παρέμεινε έτσι ελεύθερος και οι Τούρκοι δεν είχαν πλέον το απαραίτητο στρατηγικό βάθος για να αντλήσουν εφεδρείες και να τις στείλουν στο Μεσολόγγι.

Αντιθέτως, ο Κολοκοτρώνης κατόρθωσε τελικά να στείλει στο Μεσολόγγι ενισχύσεις το Νοέμβρη του 1822, ενώ λίγες μέρες αργότερα έφτασαν και οι οπλαρχηγοί της Δυτικής Στερεάς. Λύθηκε έτσι η πρώτη πολιορκία του

Μεσολογγίου, με νίκη των Ελλήνων. Το σχέδιο του Κολοκοτρώνη είχε εφαρμοστεί: ο Μοριάς ήταν ελεύθερος, εκτός από το φρούριο της Πάτρας. Το Μεσολόγγι ήταν επίσης ελεύθερο, εξασφαλίζοντας έτσι ολόκληρη τη Δυτική Στερεά, αλλά και την πρόσβαση μέχρι την Άρτα και το Σούλι. Με λίγα λόγια αγαπητοί φίλοι, στα τέλη του 1822 ο Κολοκοτρώνης είχε επιβάλλει αμετάκλητα στρατιωτικά τετελεσμένα και είχε δημιουργήσει ελεύθερο Ελληνικό Κράτος από την Πελοπόννησο και τη Δυτική Ελλάδα, μέχρι τις παρυφές των Ιωαννίνων.

Ο Κολοκοτρώνης ήταν πλέον ο αδιαφιλονίκητος ηγέτης του ελεύθερου ελληνικού κράτους που τον λάτρευε ο λαός. Ο Γέρος δεν είχε μόνο τα άρματα του Μοριά, αλλά είχε σπάσει και το μέτωπο των καραβοκύρηδων των νησιών, αφού το Δεκέμβριο του 1822 ο Πάνος παντρεύτηκε με την κόρη της Μπουμπουλίνας. Το αρχοντολόι λοιπόν της στεριάς και της θάλασσας, οι φαναριώτες αλλά και οι εκπρόσωποι των Μεγάλων Δυνάμεων κατάλαβαν ότι εκείνη τη χρονική στιγμή που υπήρχε de facto ελεύθερο Ελληνικό Κράτος, ο Κολοκοτρώνης ήταν απόλυτος κυρίαρχος της στρατιωτικής και πολιτικής σκηνής.

Ακολούθησε η Β’ Εθνοσυνέλευση του Άστρους τον Απρίλιο του 1823, όπου διαμορφώθηκαν οι πολιτικές παρατάξεις των Φιλικών με κυρίαρχες μορφές τον Κολοκοτρώνη και τον Δ. Υψηλάντη, των κοτζαμπάσηδων του Μοριά με κυρίαρχες μορφές τους Δελληγιανναίους της Αρκαδίας και τους Ανδρέηδες της Αχαίας (Ζαΐμης και Λόντος) και, τέλος, των Υδραίων καραβοκύρηδων. Οι αποφάσεις της εθνοσυνέλευσης ήταν ολέθριες για την πτέρυγα των Φιλικών. Ο Κολοκοτρώνης έχασε την αρχιστρατηγία, ενώ όλες οι σημαντικές πολιτικές θέσεις καλύφθηκαν από τους Μοραίτες κοτζαμπάσηδες και τους Υδραίους καραβοκύρηδες, που είχαν μαζί τους ρουμελιώτες και τους Φαναριώτες.

Σχηματίσθηκε έτσι η φατριαστική κυβέρνηση του Υδραίου καραβοκύρη Γεώργιου Κουντουριώτη Ο Κολοκοτρώνης, αυτή η γέρικη αλεπού, αντιλαμβανόμενος ότι οι Μεγάλες Δυνάμεις θα συνταχθούν με την πτέρυγα των οικονομικά ισχυρών αντιπάλων του, θέλησε να σπάσει το κοινό μέτωπό τους με τον ίδιο τρόπο που έσπασε και το μέτωπο των καραβοκυραίων: αρραβώνιασε το μικρότερο γιό του Κολλίνο με τη μονάκριβη κόρη του Κανέλλου Δελληγιάννη Μαριορίτσα, του ισχυρότερου κοτσάμπαση του Μοριά. Παράλληλα, πέτυχε και το διορισμό του Πάνου ως φρούραρχου του Ναυπλίου, το οποίο από θαλάσσης το υποστήριζε η πεθερά του η Μπουμπουλίνα.

Έτσι, ο Κολοκοτρώνης ήταν ξανά ο κυρίαρχος των εξελίξεων. Η κατάσταση αυτή πυροδότησε μια σειρά πολιτικών αντιδράσεων. Οι κοτζαμπάσηδες της Αχαΐας

Ζαίμης και Λόντος, φοβήθηκαν την ισχυροποίηση των προεπαναστατικών αντιπάλων τους, των Αρκάδων κοτζαμπάσηδων. Συντάχθηκαν έτσι οι Αχαιοί κοτζαμπάσηδες με τους μεγαλοκαραβοκύρηδες των νησιών, τους ρουμελιώτες και τους φαναριώτες του Μαυροκορδάτου, ενώ μαζί τους συμμάχησε και ο πλέον φαύλος νεότερος Έλληνας πολιτικός, ο Ιωάννης Κωλλέτης από την Ήπειρο. Ξέσπασε έτσι ο πρώτος εμφύλιος πόλεμος το φθινόπωρο του 1823, που είχε χαρακτήρα καθαρά ταξικό, ανάμεσα στην προεπαναστατική πλούσια τάξη των γαιοκτημόνων, των εφοπλιστών, των εμπόρων και των τραπεζιτών του Μοριά, της Ρούμελης, της Ηπείρου και των νησιών, απέναντι στη λαϊκή τάξη των προεπαναστατικών κλεφταρματολών, των μετέπειτα στρατιωτικών του Μοριά.

Με το ξέσπασμα του πρώτου εμφυλίου ο Πάνος πολιορκήθηκε στο Ναύπλιο από δυνάμεις της κυβέρνησης, αλλά μετά από συμφωνία με την κυβέρνηση, παρέδωσε την πόλη με αντάλλαγμα την ανάληψη της πολιορκίας των Πατρών. Εκεί, γνωρίστηκε με τους κυβερνητικούς Ζαΐμη και Λόντο, για τους οποίους γράφει ο Ρηγόπουλος: «Ζαίμης και Λόντος εγνώρισαν εκ του πλησίον ούτοι τον Πάνο. Και ενώ υπέθετον όμοιον σχεδόν του Γενναίου και αγράμματον ως αυτόν και τον πατέρα του, είδον απεναντίας άνθρωπον μορφωμένον, λόγιον, με νουν ικανόν και κρίσιν ορθήν, και εθαύμασαν εκφωνήσαντες ενώπιόν μου, ότι ποτέ δεν επιστεύομεν ότι ο Κολοκοτρώνης είχε τοιούτον υιόν και ήμεθα απατημένοι νομίζοντες ότι όλη η οικογένεια του Κολοκοτρώνη είναι αγροίκος και εβεβαίωσαν ότι ποτέ δεν θέλουν αποσπασθή από τη φιλία του Κολοκοτρώνη».

Ο κίνδυνος λοιπόν για τους κυβερνητικούς μεγάλωνε, γιατί αν ο Γέρο Κολοκοτρώνης συνέτριβε τους αντιπάλους του με τα όπλα, ο γιός του ο Πάνος τους συνέτριβε με την προσωπικότητά του. Με λίγα λόγια, αν ο Γέρο Κολοκοτρώνης ήταν κίνδυνος τώρα, έχοντας μαζί του τα άρματα του Μοριά, συμπεθέρους του τον πρώτο κοτζάμπαση του Μοριά Δεληγιάννη και τη δυναμικότερη καπετάνισσα των νησιών Μπουμπουλίνα, τότε ο γιός του ο Πάνος ήταν ο απόλυτος κίνδυνος για τα συμφέροντά τους στο μελλοντικό ελεύθερο ελληνικό κράτος. Επενέβη τότε η Αγγλία και ισχυροποίησε τρομερά την κυβέρνηση, με τη σύναψη των δανείων.

Η κυβέρνηση, χρησιμοποιώντας τα χρήματα των δανείων, στρατολόγησε όλες τις φυλές του Ισραήλ εναντίον του Κολοκοτρώνη, που είχε όμως πλέον στο πλευρό του όλους τους κοτζαμπάσηδες του Μοριά. Ξέσπασε έτσι ο δεύτερος εμφύλιος τον Αύγουστο του 1823, που είχε γεωγραφικό χαρακτήρα. Από τη μια μεριά η κυβέρνηση με τη συμμαχία νησιωτών, ρουμελιωτών και φαναριωτών με ηγέτες τον Κουντουριώτη και τον Κωλλέτη. Από την άλλη πλευρά, οι Μοραίτες πρόκριτοι

και στρατιωτικοί, υπό τον Κολοκοτρώνη.

Αλλά όπως ο Κολοκοτρώνης έσπασε το μέτωπο των αντιπάλων του με επιδέξιους χειρισμούς, έτσι και οι αντίπαλοί του κινήθηκαν για να σπάσουν το μέτωπο των Μοραιτών. Χρησιμοποιώντας χρήματα και αξιώματα, εκμεταλλεύτηκαν το φθόνο που είχε προκαλέσει σε ορισμένους η ισχυροποίηση του Κολοκοτρώνη και του γιού του. Με το ξέσπασμα του δεύτερου εμφυλίου πολέμου, ο Πάνος μαζί με τον αδελφό του Γενναίο και τον Κανέλλο Δεληγιάννη εγκατέλειψαν την πολιορκία της Πάτρας και επέστρεψαν στην Τριπολιτσά.

Ο Γέρος και οι Δεληγιανναίοι κατέλαβαν τη Συλίμνα, ενώ ο Γενναίος κατέλαβε τα χωριά Ρίζες, Καπαρέλι, Καμάρι και άλλα χωριά νότια της Τριπολιτσάς. Φτάνοντας ο Πάνος από την Πάτρα στο Καλογεροβούνι, έλαβε διαταγή του πατέρα του να τοποθετηθεί στου Θάνα. Φτάνοντας όμως ο Πάνος στο Θάνα, άρχισε να εκτυλίσσεται η δολοφονική παγίδα που είχε στηθεί σε βάρος του. Εκεί, ο Ιωάννης Ζατουνίτης, γραμματέας του Στάικου Σταικόπουλου, συμμάχου του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη, εμφανίστηκε αλλόφρων στον Πάνο και, αφού τον ενημέρωσε ότι σε συμπλοκή νωρίτερα είχε συλληφθεί ο Στάικος Σταικόπουλος από το Βάσο Μαυροβουνιώτη, του ζήτησε να ελευθερώσει τον καπετάνιο του που τον μετέφεραν στο χωριό Βουνό.

Σημειώνεται ότι στη συμπλοκή αυτή ο Σταικόπουλος είχε συλληφθεί με 15 στρατιώτες του αλλά τον γραμματέα του, όλως περιέργως, τον αφόπλισαν και τον άφησαν ελεύθερο. Ο Πάνος κινήθηκε αμέσως να απελευθερώσει το Σταικόπουλο, πολιορκώντας το σώμα του Μαυροβουνιώτη μέσα στο χωριό Βουνό. Κατά το μεσημέρι, ο Πάνος πληροφορήθηκε ότι ο αδερφός του ο Γενναίος βρίσκεται με το στράτευμά του στο γειτονικό Καμάρι. Τότε έκανε το ολέθριο λάθος να σπεύσει ο ίδιος να συναντήσει το Γενναίο και να συνεννοηθεί, αντί να παραμείνει και να συντονίζει την πολιορκία, στέλνοντας αγγελιοφόρο στο Γενναίο.

Τα δύο αδέλφια συμφώνησαν να επιτεθεί και ο Γενναίος από τα πλάγια στο Βουνό, για να αναγκάσουν τους πολιορκούμενους να παραδοθούν. Επιστρέφοντας όμως στο Βουνό, ο Πάνος αντίκρισε έκπληκτος τους στρατιώτες του που μέχρι εκείνη την ώρα πολιορκούσαν ασφυκτικά τους κλεισμένους στο χωριό, να οπισθοχωρούν πανικόβλητοι. Την αιτία μας την παραδίδει ο αυτόπτης μάρτυρας Θεόδωρος Ρηγόπουλος, ο γραμματέας του Πάνου: «Εντός του στρατού μας υπήρχον καπεταναίοι, ως ο Γ. Ροιλός εκ Στεμνίτζας και άλλοι, οίτινες δεν ήθελον να πολεμήσουν κατά των κυβερνητικών. Ώστε εζήτουν εύλογον αιτία ν’αποδράσουν ή λιποτακτήσουν. Και ιδόντες ότι ήρχοντο από τον κάτω δρόμον, όπισθεν του Θάνα,

30 στρατιώται εκ Τριπόλεως υπό τον Κώτζιον Βούλγαρην, ενέσπειραν εις τας τάξεις του στρατού τον φόβον, ότι πολυάριθμος στρατιά ήρχετο μεθ'υμών.

Οι δε ημέτεροι στρατιώται ακούοντες ταύτα υπό των συντρόφων λεγόμενα, και ιδόντες αυτούς πρώτους τραπέντας εις φυγήν ετράπησαν και ούτοι εις παρά του άλλου παρακινηθείς, και ούτω διελύθη ο στρατός μας, εν ώ καιρώ θεωρούμεθα νικηταί. Όθεν προφανώς επροδόθημεν υπό συγγενών». Η άτακτη φυγή του σώματος του Πάνου είχε σαν αποτέλεσμα ο Πάνος να βρεθεί μόνος του στο πεδίο της μάχης με τους τρεις υπασπιστές του, το Θεόδωρο Ρηγόπουλο, το Γιάννη Βανκιώτη και τον Ανάστο Σιαμαράνη. Αναγκάστηκαν έτσι να πάρουν το δρόμο προς Μπεσίρι, προκειμένου μέσω Μάκρης να φτάσουν στη Συλίμνα που ήταν το στρατόπεδο του Γέρου.

Πριν όμως κατεβούν στο δρόμο προς Μπεσίρι δύο στρατιώτες του Μαυροβουνιώτη που είχαν ακροβολιστεί σε μια ράχη, πυροβόλησαν εναντίον τους από μακρινή απόσταση. Η πρώτη βολή έπεσε λίγο μπροστά από το άλογο του Πάνου, αλλά η δεύτερη βολή φέρεται, κατά το Ρηγόπουλο που ήταν αυτόπτης μάρτυς, να χτύπησε τον Πάνο κατακόρυφα στο επάνω πίσω μέρος του εγκεφάλου και αφού εξήλθε από το κάτω μέρος της σιαγώνας, τον άφησε επί τόπου νεκρό, ρίχνοντάς τον από το άλογο. Ο Ρηγόπουλος έτρεξε να πιάσει το άλογο του Πάνου, ενώ ο Βανκιώτης και ο Σιαμαράνης ξεπέζεψαν να βοηθήσουν τον Πάνο, νομίζοντας ότι είναι ακόμα ζωντανός. Αλλά δεν πρόλαβαν, γιατί πολύ κοντά τους ήταν κρυμμένοι πίσω από ένα σωρό από πέτρες οι 30 άνδρες του Κώτζου Βούλγαρη που έρχονταν από την Τριπολιτσά, οι οποίοι άδειασαν δύο φορές τα όπλα τους κατά της συνοδείας του Πάνου, φωνάζοντας και απειλώντας να αφήσουν το νεκρό.

Ο Βανκιώτης και ο Σιαμαράνης, μόλις που πρόλαβαν να πάρουν τη σπάθα και τα κουμπούρια του Πάνου και ιππεύοντας έφυγαν μαζί με το Ρηγόπουλο για να σωθούν. Οι στρατιώτες του Βούλγαρη αφού λαφυραγώγησαν και απογύμνωσαν το άψυχο σώμα του Πάνου, «μηδ'αυτού του εσωβράκου φεισθέντες» όπως γράφει ο Ρηγόπουλος, το εγκατέλειψαν και έσπευσαν στην Τριπολιτσά να μεταφέρουν την είδηση. Στην Τριπολιτσά, ο Πάνος είχε και τη σύζυγό του Ελένη, με την οποία όμως είχε συνάψει σχέσεις ο κυβερνητικός Θεόδωρος Γρίβας, γεγονός που ήταν σε γνώση και της μητέρας της Μπουμπουλίνας. Ο Γέρο Κολοκοτρώνης στη Συλίμνα ήταν εξαιρετικά ανήσυχος και έβγαινε συνεχώς στα γύρω υψώματα κοιτάζοντας με το κυάλι του την περιοχή που ήταν ο Πάνος.

Όταν έφτασε η θλιβερή είδηση στο στρατόπεδο, κανείς δεν τολμούσε να το πει στο Γέρο. Όταν του το είπαν αργά το βράδυ, το δέχτηκε με αταραξία και

γενναιότητα, στέλνοντας στρατιώτες μέσα στη νύχτα να φέρουν το νεκρό παιδί του που κείτονταν νεκρό, γυμνό μέσα στη βροχή που είχε ξεσπάσει. Το πρωί ο Γέρος ζήτησε να δει το Θεόδωρο Ρηγόπουλο, που τον είχε βαφτίσει κιόλας και μόλις τον είδε τον ρώτησε «πού είναι ο Πάνος, Θοδωράκη;» και πλημμύρισαν τα μάτια του από δάκρυα. Ο πονεμένος πατέρας δεν μπόρεσε ούτε να παρευρεθεί στην κηδεία του Πάνου την επομένη ημέρα, τον οποίο ενταφίασαν πίσω από το ιερό της εκκλησίας της Ευαγγελίστριας στη Συλίμνα.

Ο θάνατος του Πάνου επηρέασε συντριπτικά την πτέρυγα του Κολοκοτρώνη, ο οποίος, κλονισμένος ψυχικά, υπέκυψε στις συμβουλές ορισμένων συνεργατών του και παραδόθηκε στην κυβέρνηση. Φυλακίστηκε έτσι στην Ύδρα, μαζί με τους υπόλοιπους αντικυβερνητικούς του Μοριά. Η Κυβέρνηση νόμιζε ότι είχε θριαμβεύσει εναντίον των Μοραιτών, αλλά δεν είχε αντιληφθεί ότι είχε πριονίσει το κλαδί πάνω στο οποίο στέκονταν. Το αντιλήφθηκαν μόλις είδαν τον Ιμπραήμ να εισβάλλει στο Μοριά και να απειλεί με εξαφάνιση την επανάσταση. Αναγκάστηκαν τότε να αποφυλακίσουν τον Κολοκοτρώνη για να σώσει την επανάσταση, αλλά δεν έπαψαν στιγμή να τον υπονομεύουν.

Πηγή: http://www.drt915.gr / iellada.gr